

НАРЕДБА № 25 ОТ 3 НОЕМВРИ 2022 Г. ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КВАЛИФИКАЦИЯ ПО ПРОФЕСИЯТА "БОЛНОГЛЕДАЧ"

Издадена от министъра на образованието и науката

Обн. ДВ. бр.96 от 2 Декември 2022г.

Раздел I. Общи положения

Чл. 1. С тази наредба се определя държавният образователен стандарт (ДОС) за придобиването на квалификация по професията 723020 "Болногледач" от област на образование "Здравеопазване" и професионално направление 723 "Здравни грижи" съгласно Списъка на професиите за професионално образование и обучение по **чл. 6, ал. 1 от Закона за професионалното образование и обучение**.

Чл. 2. Държавният образователен стандарт за придобиването на квалификация по професията 723020 "Болногледач" съгласно **приложението** към тази наредба определя изискванията за придобиването на втора степен на професионална квалификация за специалността 7230201 "Здравни грижи".

Чл. 3. Въз основа на ДОС по **чл. 1** и рамковите програми по **чл. 10, ал. 3, т. 2 от Закона за професионалното образование и обучение** се разработват учебни планове за лица, навършили 16 години, и учебни програми за обучението по специалността по **чл. 2**.

Раздел II. Съдържание на държавния образователен стандарт

Чл. 4. (1) Държавният образователен стандарт по **чл. 1** определя изискванията към кандидатите, описанието на професията, единиците резултати от ученето, изискванията към материалната база и изискванията към обучаващите.

(2) Държавният образователен стандарт за придобиване на квалификация по професията 723020 "Болногледач" включва общата, отрасловата и специфичната професионална подготовка с необходимите професионални компетентности, които гарантират на обучаемия възможността за упражняване на професията след завършване на обучението.

Преходни и Заключителни разпоредби

§ 1. Лицата, навършили 16 години, които към влизане в сила на тази наредба се обучават в квалификационен курс, завършват обучението си по учебните планове и учебните програми, по които са започнали.

§ 2. Тази наредба се издава на основание **чл. 22, ал. 6 във връзка с ал. 2, т. 6 от Закона за предучилищното и училищното образование** и отменя **Наредба № 73 от 2012 г. за придобиване на квалификация по професията "Болногледач"** (ДВ, бр. 77 от 2012 г.).

Приложение към **чл. 2**

Държавен образователен стандарт за придобиване на квалификация по професията "Болногледач"

Професионално направление:				
723	Здравни грижи			
Наименование на професията:				
723020	Болногледач			
Специалности:		Степен на професионална квалификация	Ниво по Национална квалификационна рамка (НКР)	Ниво по Европейска квалификационна рамка (ЕКР)
7230201	Здравни грижи	Втора	3	3

1. Изисквания към кандидатите

1.1. Изисквания към кандидатите за входящо минимално образователно равнище за придобиване на степен на професионална квалификация съгласно **Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО)**

За придобиване на втора степен на професионална квалификация по професията "Болногледач" от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по **чл. 6, ал. 1 от Закона за професионалното образование и обучение ЗПОО** (утвърден от министъра на образованието и науката със Заповед № РД 09-413 от 12.05.2003 г., посл. изм. със Заповед № РД 09-4493 от 18.11.2021 г.) изискванията за входящото минимално образователно равнище към кандидатите са:

- за лица, навършили 16 години - завършен първи гимназиален етап.

Здравословното състояние на кандидата се удостоверява с медицински документ, доказващ, че професията, по която желае да се обучава, не му е противопоказна.

1.2. Валидиране на професионални знания, умения и компетентности

Придобиването на квалификация по професията "Болногледач" или по част от нея чрез валидиране на придобити с неформално или информално учене резултати от ученето се осъществява съгласно **Наредба № 2 от 2014 г. за условията и реда за валидиране на професионални знания, умения и компетентности**, издадена от министъра на образованието и науката (ДВ, бр. 96 от 2014 г.).

2. Описание на професията

2.1. Трудови дейности, отговорности, личностни качества, особености на условията на труд, оборудване и инструменти, изисквания за упражняване на професията, определени в закони и подзаконови актове (здравословно състояние, правоспособност и др.)

Болногледачът подпомага дейностите, които медицинските специалисти (медицински сестри, акушерки, рехабилитатори, фелдшери, лекарски асистенти и лекари) и здравните асистенти извършват за подобряване качеството на живот на пациента/потребителя и ги подпомага при извършването на специфични дейности в болнична и основно в извънболнична среда.

Под ръководството на медицински специалисти болногледачът извършва дейности, които подпомагат пациента/потребителя при удовлетворяване на основните му жизнени потребности - хигиена, двигателна активност и физическо удобство, хранене, отделяне, сън, почивка, обучение, забавление и психосоциален комфорт.

Болногледачът извършва комплекс от мероприятия за поддържане на личната хигиена и комфорта на пациента/потребителя. Подпомага пациента/потребителя при движението му, извършва самостоятелно или асистира на медицинския специалист при осъществяване на дейности за поддържане чистотата на тялото, личното и постелното бельо. Болногледачът осъществява и дейности, съобразени с правилата и нормите за дезинфекция на болничната среда и дезинфекция, дезинсекция и дератизация в бита - дезинфекция на повърхности, прибори, пособия, процедури по обезпаразитяване и др. Болногледачът извършва дейности, свързани с храненето и приемането на течности, в зависимост от състоянието и заболяването на пациента/потребителя. Болногледачът извършва дейности за осигуряване на оптимални условия за сън и почивка, условия и дейности за развлечения според състоянието и желанието му.

В случай на необходимост болногледачът съдейства на специалиста по здравни грижи при измерване на основни показатели - телесна температура, артериално кръвно налягане, и го подпомага в дейностите за овладяване на хипо- или хипертермия, хипо- или хипертония. Участва също при провеждането на общоукрепващи и закалителни процедури за пациента/потребителя. Болногледачът извършва предоперативно отстраняване на окосмяването на мястото на оперативното поле.

При рискови ситуации и спешни състояния болногледачът предприема действия, с които да облекчи състоянието на пациента/потребителя, без да прилага специални мерки, които могат да се извършват само от медицински специалисти.

Полага грижи за инфекциозно болни, като стриктно спазва противоепидемичния план за обгрижването им (задължително използва предпазни средства, редовно извършва хигиенна дезинфекция на ръцете си и др.).

Болногледачът може да полага грижи за лица със специфични потребности (сензорни и двигателни нарушения), онкологично болни и в терминално състояние, лица с психични разстройства, както и да осъществява грижи за болни деца в различни възрастови групи.

При настъпила смърт болногледачът обработва тялото на починал под контрола и съобразно указанията на специалиста по здравни грижи.

При изпълнение на професионалните дейности болногледачът поддържа контакти с пациента/потребителя, с неговите близки и с работния екип, като проявява

адаптивност за работа при променящи се условия, поддържа контакт с общопрактикуващия/лекуващия лекар, сигнализира при влошаване на здравословното състояние или при спешен случай. Болногледачът работи в екип с други специалисти, изпълнява указанията на ръководителя на екипа, указанията на специалистите по здравни грижи и участва в изпълнението на изготвения индивидуален план за грижи.

Болногледачът притежава умения за ефективна комуникация, за работа в екип, проявява уважение и зачита правата на пациента/потребителя. Грижите трябва да бъдат насочени преди всичко към осигуряване на добро физическо и социално-психологическо състояние. Дейностите, осъществявани от болногледача, целят подобряване качеството на живот на пациента/потребителя чрез оказване на медико-социална и психологическа подкрепа за здравословен начин на живот, за ресоциализация и адаптация след операция или при хронични заболявания. Носи отговорност за живота и здравето на пациента/потребителя, за който се грижи, в рамките на работното време и на компетентността си, за извършените от него действия или бездействия, както и за опазване имуществото на пациента/потребителя, когато полага грижи в дома. Спазва изискванията за конфиденциалност при работа с личните данни или с персонална информация, свързана с пациента/потребителя, неговото семейство и близки. Проявява лоялност и толерантност към възрастовите, етническите, религиозните и други различия. При упражняване на професията от болногледача се изисква да проявява дискретност, инициативност, комуникативност, емпатия, търпение, емоционална стабилност.

Болногледачът е запознат с относимата към дейността му документация и с нормативната уредба, касаеща дейността му. Изготвя отчет за извършените от него дейности (ежедневно, месечно) в специални формуляри (на хартиен или електронен носител) по указания на прекия ръководител.

Когато работи в лечебно заведение, болногледачът осъществява трудовата си дейност на работно място, оборудвано с подходящи медицински помощни материали, пособия и консумативи - медицински шкафове, превързочни материали, болнични легла, антидекубитални дюшеци, медицински легенчета, инвалиден стол, тоалетен стол, подлога, термометър, апарат за кръвно налягане, памперси, постелъчно бельо и др., в съответствие със спецификата на лечебното заведение, в което полага труд.

Особеностите на работната среда предполагат наличието на известни рискови фактори:

- физически рискове при повдигане, сваляне и пренасяне на пациенти/потребители, работа в изправено положение със стоене на едно място, повтарящи се еднотипни движения, носене на тежести (чували с бельо, контейнери за стерилизация, опасни и неопасни отпадъци и др.);

- сензорни рискове: миризми от използваните дезинфекционни и хигиенни препарати, от телесни течности;

- биологични рискове: инфекции, микози, алергии и др., възникващи при пренасяне на материали за изследвания, при обработка на болнично бельо и отпадъци;

- психологически рискове: негативни емоции, свързани със загуба на пациент/потребител, Бърнаут синдром;

- възможна агресия от страна на пациентите/потребителите, стрес от

потенциален риск от инцидент или злополука.

Болногледачът е длъжен да спазва утвърдените правила за здравословни и безопасни условия на труд.

2.2. Възможности за продължаване на професионалното обучение

Лицата, придобили втора степен на професионална квалификация по професията "Болногледач", могат да продължат обучението си за трета степен на професионална квалификация по друга професия от професионално направление "Здравни грижи" в системата на професионалното образование и обучение.

При обучението единиците резултати от ученето по общата професионална подготовка и по отрасловата професионална подготовка се зачитат.

При продължаващото професионално обучение се организира обучение за усвояване на единиците резултати от ученето, които лицата не притежават.

2.3. Възможности за професионална реализация съгласно **Националната класификация на професиите и длъжностите (НКПД - 2011)** в Република България, утвърдена със Заповед № РД 01-931 от 27.12.2010 г. на министъра на труда и социалната политика, посл. изм. и доп. със Заповед № РД 01-42 от 11.02.2022 г.

Придобилите втора степен на професионална квалификация по професията "Болногледач" могат да постъпят на работа на следните длъжности от **Националната класификация на професиите и длъжностите, 2011 г.**: 5321-1001 "Болногледач", 5321-1002 "Санитар", 5322-1001 "Домашен санитар", 5322-1002 "Личен асистент", както и на други подходящи длъжности, допълнени при актуализиране на **НКПД**.

Придобилите квалификация по професията "Болногледач" могат да работят, като предоставят грижи в болница за продължително лечение, болница за рехабилитация, болница за продължително лечение и рехабилитация, хоспис, дом за медико-социални грижи за пълнолетни лица, център за комплексно обслужване на деца с увреждания и хронични заболявания, при доставчици на социални услуги, доставчици на интегрирани здравно-социални услуги и в дома на потребителя (в структури за патронажни грижи). Наемането и определянето на работното време на болногледача се договаря с работодателя при спазване на **Кодекса на труда**.

3. Единици резултати от ученето (ЕРУ)

3.1. Списък на единиците резултати от учене (ЕРУ) и резултатите от учене (РУ) по видове професионална подготовка

ЕРУ по общата професионална подготовка - единна за всички професии с втора степен на професионална квалификация от СППО

ЕРУ 1. Здравословни и безопасни условия на труд

1.1. РУ Познава и спазва разпоредбите за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд на работното място

1.2. РУ Осъществява превантивна дейност по опазване на околната среда

1.3. РУ Участва в овладяването на рискови и аварийни ситуации

ЕРУ 2. Предприемачество

2.1. РУ Познава основите на предприемачеството

2.2. РУ Формира предприемаческо поведение

ЕРУ 3. Икономика

3.1. РУ Познава основите на пазарната икономика

3.2. РУ Познава характеристиките на дейността в организацията

ЕРУ по отраслова професионална подготовка - единна за професиите от професионално направление "Здравни грижи" - втора степен на професионална квалификация

ЕРУ 4. Комуникация и чужд език

4.1. РУ Общува ефективно в работния екип

4.2. РУ Осъществява ефективна бизнес комуникация

4.3. РУ Владее чужд език, свързан с професионалната дейност

ЕРУ 5. Използване на информационни и комуникационни технологии (ИКТ) в професионалната дейност

5.1. РУ Обработва информация и съдържание с ИКТ

5.2. РУ Осъществява комуникация посредством ИКТ

5.3. РУ Създава цифрово съдържание с ИКТ

ЕРУ 6. Организация на труда

6.1. РУ Организира процеса на работата си

6.2. РУ Изпълнява трудовите дейности в работния процес

ЕРУ 7. Нормативна уредба в областта на здравните грижи

7.1. РУ Познава структурата на системата на здравеопазване

7.2. РУ Познава системата на социални услуги

7.3. РУ Познава нормативната уредба за оказване на здравни грижи

ЕРУ 8. Професионална етика в здравните грижи

8.1. РУ Прилага основни принципи на медицинската етика

8.2. РУ Спазва етичните правила за взаимоотношения с пациента/потребителя

ЕРУ 9. Хигиенни правила и норми, специфични за лечебното заведение и дома

9.1. РУ Извършва дезинфекция съобразно действащата нормативна уредба

9.2. РУ Познава основните методи за борба с вредители - дезинсекция и

дератизация

9.3. РУ Спазва режима за превенция на вътреболнични инфекции (ВБИ)

ЕРУ по специфична професионална подготовка за специалност "Здравни грижи" - втора степен на професионална квалификация

ЕРУ 10. Устройство и функции на човешкото тяло по системи

10.1. РУ Дефинира структурните и функционалните връзки в човешкото тяло

10.2. РУ Познава структурата и функциите на опорно-двигателния апарат

10.3. РУ Познава сърдечно-съдовата и нервната система

10.4. РУ Познава дихателната и храносмилателната система

10.5. РУ Познава отделителната, половата и ендокринната система

ЕРУ 11. Грижи за пациента/потребителя

11.1. РУ Полага хигиенни грижи за леглото, шкафчето, тялото, личното и постелното бельо на пациента/потребителя

11.2. РУ Познава двигателния режим при различните заболявания и състояния

11.3. РУ Познава основни правила и принципи, свързани с храненето

11.4. РУ Извършва наблюдение на отделителните функции

11.5. РУ Разпознава потребностите от сън, почивка и развлекателни занимания

11.6. РУ Извършва обработка на тялото на починал пациент/потребител

ЕРУ 12. Основни отклонения във функциите на системите в човешкия организъм

12.1. РУ Познава основни симптоми на най-честите остри хирургични състояния

12.2. РУ Познава основни симптоми на най-честите заболявания на вътрешните органи, нервната система и полово предаваните болести

12.3. РУ Извършва грижи за пациенти/потребители с онкологични заболявания и в терминално състояние

12.4. РУ Познава основни симптоми на най-честите психични заболявания

12.5. РУ Полага грижи за лица със специфични потребности

ЕРУ 13. Грижи за болното дете

13.1. РУ Спазва правилата за изпълнение на общите грижи за болно дете

13.2. РУ Оказва грижи, съобразени с психическото, физическото, социалното и емоционалното състояние на детето

3.2. Описание на ЕРУ

ЕРУ по обща професионална подготовка

ЕРУ 1

Наименование на единицата:	Здравословни и безопасни условия на труд
Ниво по НКР:	3
Ниво по ЕКР:	3
Наименование на професията:	Болногледач
Ниво по НКР:	3
Ниво по ЕКР:	3
Резултат от учене 1.1:	Познава и спазва разпоредбите за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд на работното място
Знания	<ul style="list-style-type: none">• Познава основните нормативни разпоредби за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд за конкретната трудова дейност• Знае основните рискове за здравето и безопасността при конкретната трудова дейност• Знае основните мерки за защита и средствата за сигнализация и маркировка за осигуряване на ЗБУТ
Умения	<ul style="list-style-type: none">• Прилага необходимите мерки за защита

	<ul style="list-style-type: none"> • Използва средствата за сигнализация и маркировка за осигуряване на ЗБУТ
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Изпълнява трудовата дейност при спазване на необходимите мерки за осигуряване на безопасност и здраве при работа • Проявява отговорност към останалите участници в трудовия процес • Извършва трудовата дейност, като спазва нормативните разпоредби за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд на работното място
Резултат от учене 1.2:	Осъществява превантивна дейност по опазване на околната среда
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава основните разпоредби за опазване на околната среда, отнасящи се до конкретната трудова дейност • Знае рисковете от замърсяване на околната среда при извършваната трудова дейност • Познава основните изисквания за разделно събиране на отпадъци • Познава разпоредбите за съхранение, използване и изхвърляне на опасни отпадъци
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Разпознава и съхранява опасни отпадъци и др., спазвайки технологията за събиране и рециклиране (ако е приложимо)
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Изпълнява трудовата дейност при спазване изискванията и правилата за опазване на околната среда
Резултат от учене 1.3:	Участва в овладяването на рискови и аварийни ситуации
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Знае основните рискови и аварийни ситуации • Познава основните изисквания за осигуряване на аварийна безопасност • Изброява основните стъпки за действия при аварии и аварийни ситуации • Познава видовете травми и методите за оказване на първа помощ
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Използва терминологията, свързана с аварийните ситуации • Спазва изискванията за осигуряване на пожарна и аварийна безопасност

	<ul style="list-style-type: none"> • Спазва правилата за действия при аварии и аварийни ситуации • Оказва първа помощ на пострадали при авария
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Разпознава рисковете, които могат да доведат до възникване на пожар и/или авария • Участва в овладяването на възникнал пожар и/или авария в съответствие с установените вътрешнофирмени правила за пожарна и аварийна безопасност
Средства за оценяване:	<p>Средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Решаване на тест <p>Средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Решаване на казус по зададен сценарий
Условия за провеждане на оценяването:	<p>За средства 1 и 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Учебен кабинет
Критерии за оценяване:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Владее теоретични знания за: <ul style="list-style-type: none"> • хигиенните норми; • здравословни и безопасни условия на труд на работното място; • превантивна дейност за опазване на околната среда; • овладяване на аварийни ситуации и оказването на първа помощ на пострадали. <p>За средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Избира бързо и уверено най-адекватния тип поведение при зададената рискова ситуация • Вярно и точно определя необходимите действия за оказване на първа помощ

ЕРУ 2

Наименование на единицата:	Предприемачество
Ниво по НКР:	3

Ниво по ЕКР:	3
Наименование на професията:	Болногледач
Ниво по НКР:	3
Ниво по ЕКР:	3
Резултат от учене 2.1:	Познава основите на предприемачеството
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Описва същността на предприемачеството • Посочва видовете предприемачески умения
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Обяснява характерните особености на предприемаческите инициативи • Информира се за добри предприемачески практики в професионалната сфера
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да обясни добри практики за предприемаческа дейност в сферата на здравните грижи
Резултат от учене 2.2:	Формира предприемаческо поведение
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Посочва характеристиките на предприемаческото поведение • Изрежда видовете предприемаческо поведение
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Проучва нови практики в дейността си • Прави предложения за подобряване на работата
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е самостоятелно да предложи възможно решение за подобряване ефективността на работата
Средства за оценяване:	<p>Средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Решаване на тест <p>Средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Решаване на казус по зададен сценарий <p>Средство 3:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Разработване на бизнес план
Условия за провеждане на оценяването:	<p>За средства 1, 2 и 3:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Учебен кабинет
Критерии за оценяване:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Владее основни теоретични понятия в областта на предприемачеството <p>За средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Вярно, точно и мотивирано определя действията за разрешаване на описания проблем в зададения казус <p>За средство 3:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Участва в разработването на бизнес план според изискванията на предварително дефинираното задание

ЕРУ 3

Наименование на единицата:	Икономика
Ниво по НКР:	3
Ниво по ЕКР:	3
Наименование на професията:	Болногледач
Ниво по НКР:	3
Ниво по ЕКР:	3
Резултат от учене 3.1:	Познава основите на пазарната икономика
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава общата теория на пазарната икономика • Запознат е с основните икономически проблеми - недостиг на ресурси, потребителски избор • Знае ролята на държавата в пазарната икономика • Познава основните икономически субекти в бизнеса

Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Информира се за успешни практически примери за управление на различни бизнес начинания
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да идентифицира успешни примери за управление на бизнес начинания
Резултат от учене 3.2:	Познава характеристиките на дейността в организацията
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Посочва основите на пазарното търсене и предлагане • Дефинира основни икономически понятия - приходи, разходи, печалба, рентабилност
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Обяснява основни икономически понятия • Прилага в дейността си основни икономически принципи
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да разграничи основните икономически процеси в дейността на организацията
Средства за оценяване:	<p>Средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Писмен изпит/тест <p>Средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Решаване на казус по зададен сценарий
Условия за провеждане на оценяването:	<p>За средства 1 и 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Учебен кабинет
Критерии за оценяване:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Владее основните теоретични знания в областта на икономиката <p>За средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Вярно, точно и мотивирано определя действията за разрешаване на проблема в зададения казус

ЕРУ по отраслова професионална подготовка, единна за професиите от професионално направление "Здравни грижи"

ЕРУ 4

Наименование на единицата:	Комуникация и чужд език
-----------------------------------	-------------------------

Ниво по НКР:	3
Ниво по ЕКР:	3
Наименование на професията:	Болногледач
Ниво по НКР:	3
Ниво по ЕКР:	3
Резултат от учене 4.1:	Общува ефективно в работния екип
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Описва взаимоотношенията и йерархичните връзки в екипа • Изброява принципите за ефективна работа в екип • Описва правилата за предаване на информация между членовете на работния екип • Познава професионалните ценности и етичните норми в екипната работа • Разбира своята роля, правата и задълженията си в дейността на институциите в здравеопазването и в общността
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Спазва йерархията в екипа • Спазва принципите за ефективна работа в екип • Изпълнява разпределените му задачи, съдейства и търси помощ от членовете на екипа • Прилага правилата за предаване на информация между членовете на работния екип • Спазва конфиденциалност и проявява дискретност
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Комуникира ефективно с всички участници в трудовия процес и проявява отговорност при изпълнение на задълженията си
Резултат от учене 4.2:	Осъществява ефективна бизнес комуникация
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Описва етичните норми в комуникацията • Изрежда правилата за вербална и невербална комуникация

	<ul style="list-style-type: none"> • Посочва адекватното поведение при конфликт • Изброява правилата и изискванията за делова кореспонденция
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Предоставя необходимата информация на пациента/потребителя • Разпознава сигнали за провокиране на конфликтни ситуации • Съдейства за разрешаване на конфликтни ситуации
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Провежда ефективна устна и писмена комуникация с колеги и пациенти/потребители, спазвайки изискванията за делово общуване
Резултат от учене 4.3:	Владее чужд език, свързан с професионалната дейност
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава основната професионална терминология на чужд език
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Чете и разбира професионални текстове на чужд език (специализирана литература, техническа документация и др.) • Ползва чужд език при търсене на информация от интернет и други източници • Ползва чужд език при комуникация с пациентите/потребителите
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Владее чужд език на ниво, позволяващо му да осъществява комуникация по професионални теми
Средства за оценяване:	<p>Средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Решаване на тест <p>Средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Провеждане на разговори на професионални теми
Условия за провеждане на оценяването:	<p>За средства 1 и 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Учебен кабинет
Критерии за оценяване:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Демонстрира задълбочени знания относно ефективното общуване в работна среда. Владее чужд език по професията <p>За средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Провежда разговори по професионални теми на чужд език

ЕРУ 5

Наименование на единицата:	Използване на информационни и комуникационни технологии (ИКТ) в професионалната дейност
Ниво по НКР:	3
Ниво по ЕКР:	3
Наименование на професията:	Болногледач
Ниво по НКР:	3
Ниво по ЕКР:	3
Резултат от учене 5.1:	Обработка информация и съдържание с ИКТ
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Изброява интернет търсачки • Знае за съществуването на невярна или подвеждаща информация в интернет • Познава начините за намиране и запазване на определена цифрова информация (текст, изображения, аудио, видео, уебстраници и др.) • Знае начините за възпроизвеждане на вече записано цифрово съдържание
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Използва търсачка за намиране на информация • Записва и съхранява цифрово съдържание (текст, изображения, аудио, видео, уебстраници и др.) • Възпроизвежда вече записано цифрово съдържание
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Демонстрира основно владение на ИКТ при обработването на информация
Резултат от учене 5.2:	Осъществява комуникация посредством ИКТ
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Изброява доставчици на услугата електронна поща • Изброява софтуер за аудио- и видеоразговори • Изброява доставчици на услуги за споделяне на файлове • Познава софтуерни продукти, свързани с професионалната дейност

Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Използва електронна поща • Използва основни функции на софтуер за аудио- и видеоразговори • Споделя файлове онлайн • Работи със софтуерни продукти, свързани с професионалната дейност
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Демонстрира основно владение на ИКТ при онлайн комуникация
Резултат от учене 5.3:	Създава цифрово съдържание с ИКТ
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава софтуер за създаване и редакция на просто цифрово съдържание в един формат (текст, таблици, изображения) • Посочва функционалностите на софтуерите за редакция на цифрово съдържание от различен тип (текст, таблици, изображения, аудио, видео)
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Създава просто цифрово съдържание в един формат (текст, таблици, изображения) • Редактира създадено цифрово съдържание
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Демонстрира основно владение на ИКТ при създаването на електронно съдържание
Средства за оценяване:	<p>Средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на задача, свързана с намирането на информация в интернет по зададена тема, нейното съхранение и възпроизвеждане <p>Средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на задача, свързана със споделянето на файл в интернет пространството и изпращане на връзка (линк) за сваляне до друг потребител по електронната поща <p>Средство 3:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на задача, свързана със създаването, редакцията и оформлението на цифрово съдържание
Условия за провеждане на оценяването:	<p>За средства 1, 2 и 3:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Учебен/компютърен кабинет • Персонален компютър или лаптоп • Достъп до интернет
Критерии за	За средства 1, 2 и 3:

оценяване:	<ul style="list-style-type: none"> • Поставените задачи са изпълнени самостоятелно и в рамките на предварително зададеното за това време • Демонстрирани са знания, умения и компетентности, свързани с използването на ИКТ
-------------------	---

ЕРУ 6

Наименование на единицата:	Организация на труда
Ниво по НКР:	3
Ниво по ЕКР:	3
Наименование на професията:	Болногледач
Ниво по НКР:	3
Ниво по ЕКР:	3
Резултат от учене 6.1:	Организира процеса на работата си
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава структурата на организацията, в която работи • Изброява методи за нормиране на работния процес • Посочва елементите и начина за изготвяне на план-график • Познава вътрешните нормативни и административни актове, свързани с професията
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Планира работния си процес • Съставя график на работните си задачи • Спазва основните нормативни актове, свързани с професията
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Организира рационално процеса на работата си за ефективно изпълняване на трудовите задачи
Резултат от учене 6.2:	Изпълнява трудовите дейности в работния процес
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава видовете трудови дейности

	<ul style="list-style-type: none"> • Познава изискванията за ефективно изпълнение на видовете дейности • Познава начините за организация на дейностите в работния процес
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Планира трудовите дейности • Спазва етичните норми на поведение • Участва в изграждането на ефективна работна среда
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Ефективно планира и изпълнява трудовите дейности • Участва в изграждането и поддържането на ефективна работна среда
Средства за оценяване:	<p>Средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Решаване на тест <p>Средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Решаване на казус
Условия за провеждане на оценяването:	<p>За средства 1 и 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Учебен кабинет
Критерии за оценяване:	<p>За средство 1:</p> <p>Дефинира теоретични понятия за:</p> <ul style="list-style-type: none"> • управленската структура на организацията • организацията на работния процес <p>За средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Вярно, точно и мотивирано решава посочения казус, свързан с организация на работния процес

ЕРУ 7

Наименование на единицата:	Нормативна уредба в областта на здравните грижи
Ниво по НКР:	3
Ниво по ЕКР:	3
Наименование на	Болногледач

професията:	
Ниво по НКР:	3
Ниво по ЕКР:	3
Резултат от учене 7.1:	Познава структурата на системата на здравеопазване
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава структурата на здравната система и видовете лечебни заведения • Познава основни документи, приложими в здравния сектор • Знае правата и задълженията на пациентите/потребителите
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Обяснява своята роля в дейността на институциите в здравеопазването • Използва документацията, относима към дейността му • Обяснява правата и задълженията на пациентите/потребителите
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да обясни вярно структурата на системата на здравеопазване и правата на пациентите/потребителите
Резултат от учене 7.2:	Познава системата на социални услуги
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава основните нормативни актове за предоставяне на социални услуги • Познава правната рамка за предоставяне на интегрирани здравно-социални услуги за дългосрочна грижа в общността • Посочва видовете социални услуги - общодостъпни и специализирани, и средата на предоставянето им
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Информира пациента/потребителя и неговите близки за институциите на местно ниво, които предоставят различен вид услуги и подкрепа (здравни, социални, интегрирани здравно-социални услуги, административни и др.) • Обяснява своята роля в интегрирани здравно-социални услуги в зависимост от средата на предоставянето ѝ
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да разграничи вярно различните видове социални услуги
Резултат от учене 7.3:	Познава нормативната уредба за оказване на здравни грижи

Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава основните принципи и правила за добра медицинска практика по здравни грижи • Дефинира изискванията на нормативната уредба относно добра здравна грижа • Описва йерархичната подчиненост в изпълнение на дейността
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Подпомага специалиста по здравни грижи при изпълнение на лечебния план и/или рехабилитационната програма на пациента/потребителя • Изпълнява предписанията на медицинския специалист относно общите грижи за пациента/потребителя
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да обясни изискванията за предоставяне на добра здравна грижа и да спазва йерархичната подчиненост в изпълнение на дейността
Средства за оценяване:	<p>Средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Решаване на тест <p>Средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Решаване на казус
Условия за провеждане на оценяването:	<p>За средства 1 и 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Учебен кабинет
Критерии за оценяване:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Владее основни теоретични понятия, свързани с прилагане на нормативната уредба за извършване на здравни грижи <p>За средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Вярно решава посочения казус, свързан с прилагане на нормативната уредба за извършване на здравни грижи

ЕРУ 8

Наименование на единицата:	Професионална етика в здравните грижи
Ниво по НКР:	3
Ниво по ЕКР:	3

Наименование на професията:	Болногледач
Ниво по НКР:	3
Ниво по ЕКР:	3
Резултат от учене 8.1:	Прилага основни принципи на медицинската етика
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава основни правила в медицинската етика • Изброява личностните качества, необходими за изпълнение на професионалните задължения на болногледача • Описва своята роля, правата и задълженията си в дейността на лечебните заведения и в общността
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Спазва основните принципи на медицинската етика • Проявява отговорност, съпричастност, търпение и дискретност при изпълнение на професионалните си задължения • Проявява уважение към пациентите/потребителите и членовете на екипа
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да спазва стриктно принципите на професионалната етика при изпълнение на трудовите си дейности
Резултат от учене 8.2:	Спазва етичните правила за взаимоотношения с пациента/потребителя
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава етичните правила за взаимоотношения с пациента/потребителя • Дефинира изискванията относно поведението на болногледача в процеса на оказване на грижи • Изброява правата на всеки пациент/потребител, обект на грижи • Дефинира изискванията относно общуването с пациента/потребителя съобразно индивидуалните му характеристики • Посочва техники за вербална и невербална комуникация • Познава различни модели на общуване в зависимост от начина на приемане на болестта и процеса на лечение • Познава подходите за решаване на конфликти • Описва правилата за спазване на конфиденциалност

Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Отчита индивидуалните особености на пациента/потребителя • Използва различни способи за окуражаване на пациента/потребителя • Наблюдава реакциите на пациента/потребителя (безпокойство, апатия, агресия, автоагресия) и при идентифицирането им информира медицинския специалист • Оказва подкрепа за психическата устойчивост на пациента/потребителя и на неговите близки по време на лечението • Зачита неприкосновеността на личния живот • Спазва изискванията за конфиденциалност
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да спазва дискретност и да се отнася с уважение към пациентите/потребителите, като проявява емпатия и толерантност при полагане на грижи
Средства за оценяване:	<p>Средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Решаване на тест <p>Средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Решаване на казус
Условия за провеждане на оценяването:	<p>За средства 1 и 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Учебен кабинет
Критерии за оценяване:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Владее основни теоретични познания, свързани с етичните категории в професионалната дейност или етичните взаимоотношения с пациента/потребителя, както и с екипа <p>За средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Прилага точно и вярно теоретичните знания при решаването на конкретен казус, свързан с начина на общуване с пациента/потребителя, с неговите близки, правото на информираност и запазване на неприкосновеността на личния живот, спазване на принципите на конфиденциалност и доверителност

ЕРУ 9

Наименование на единицата:	Хигиенни правила и норми, специфични за лечебното заведение и дома
Ниво по НКР:	3

Ниво по ЕКР:	3
Наименование на професията:	Болногледач
Ниво по НКР:	3
Ниво по ЕКР:	3
Резултат от учене 9.1:	Извършва дезинфекция съобразно действащата нормативна уредба
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава средствата за дезинфекция • Познава методите и средствата за дезинфекция на повърхности • Описва методите за дезинфекция на кухненски офиси, съдове, прибори, които се използват при обслужване на пациента/потребителя • Познава начини за дезинфекция на термометри, подлоги, уринатори, стойки за инфузионни вливания и др. • Описва правилата за термична обработка на личното и спалното бельо на пациента/потребителя
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Извършва дезинфекция според мястото, формите и начините за прилагане на различните дезинфекционни средства • Дезинфекцира легла, шкафчета и други повърхности • Дезинфекцира съдове и прибори за хранене • Обработва според конкретни указания личното и спалното бельо на пациента/потребителя
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е самостоятелно и прецизно да прилага основните правила на асептиката и антисептиката в грижите за пациента/потребителя според изискванията на средата
Резултат от учене 9.2:	Познава основните методи за борба с вредители - дезинсекция и дератизация
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава различните методи и средства за дезинсекция • Изброява различните средства за борба с инсекти • Посочва специфични средства за борба с паразити в окосмените части на тялото • Познава различните методи и средства за дератизация

Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Спазва указанията при използване на химически препарати • Подбира дезинсекционните средства спрямо указанията на производителя • Прилага правилно методите за дезактивация
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да участва в организацията на мероприятия по дезинсекция и дератизация
Резултат от учене 9.3:	Спазва режима за превенция на вътреболнични инфекции (ВБИ)
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава действащата нормативна уредба за превенция и контрол на ВБИ • Описва правилата за дезинфекция на ръце • Познава личните предпазни средства за предпазване от предаване на вътреболнични инфекции • Познава плана за управление на болничните отпадъци • Описва правилата за разделно събиране, временно съхранение, транспортиране и обезвреждане на болничните отпадъци
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Изпълнява приетия в лечебното заведение план за предотвратяване разпространението на инфекции по пътя пациент - персонал и/или персонал - пациент • Извършва правилно хигиенна дезинфекция на ръце • Използва дезинфекционните разтвори в съответствие с указанията на производителя • Използва правилно подходящи лични предпазни средства • Извършва почистване и дезинфекция на повърхностите и инвентара в кухненските офиси • Прилага правилата за разделно събиране и съхранение на болничните и битовите отпадъци • Извършва дейности, свързани с почистването и дезинфекцията в лечебното заведение
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да участва в дейности по превенция на вътреболнични инфекции, като се съобразява с установените изисквания на дезинфекционния план на лечебното заведение
Средства за оценяване:	<p>Средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Решаване на тест

	<p>Средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на практическа задача
<p>Условия за провеждане на оценяването:</p>	<p>За средства 1 и 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Учебен кабинет • База за практическо обучение
<p>Критерии за оценяване:</p>	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Демонстрира основни теоретични знания, свързани със: познания за асептиката и антисептиката, дезинсекцията и дератизацията, както и за вътреболничните инфекции <p>За средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Прилага точно и вярно теоретичните знания при приготвяне на дезинфекционни разтвори, измиване и дезинфекция на повърхности, разделно събиране, временно съхранение и транспортиране на опасни и битови болнични отпадъци • Спазено е времето за изпълнение на задачата и критериите за качествено изпълнение

ЕРУ по специфична професионална подготовка за специалност "Здравни грижи" - втора степен на професионална квалификация

ЕРУ 10

<p>Наименование на единицата:</p>	Устройство и функции на човешкото тяло по системи
<p>Ниво по НКР:</p>	3
<p>Ниво по ЕКР:</p>	3
<p>Наименование на професията:</p>	Болногледач
<p>Ниво по НКР:</p>	3
<p>Ниво по ЕКР:</p>	3
<p>Резултат от учене 10.1:</p>	Дефинира структурните и функционалните връзки в човешкото тяло

Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Описва общата структура на човешкото тяло - системите и функционалните единици • Назовава различни видове тъкани на човешкото тяло
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Определя местоположението на органите в човешкото тяло • Обяснява функционирането на системите в човешкото тяло
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да опише структурата на човешкото тяло и обясни неговото функциониране
Резултат от учене 10.2:	Познава структурата и функциите на опорно-двигателния апарат
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Изброява кости на главата • Изброява кости на туловището • Изброява кости на крайниците • Назовава стави и мускули • Описва функциите на опорно-двигателния апарат
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Разграничава основните кости на тялото • Разграничава основните стави и мускули • Обяснява функцията на опорно-двигателния апарат
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да наблюдава и разпознава промените в опорно-двигателния апарат
Резултат от учене 10.3:	Познава сърдечно-съдовата и нервната система
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Описва основни характеристики от структурата и функцията на сърдечно-съдовата система • Притежава основни познания за структурата и функцията на нервната система
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Наблюдава за патологични отклонения в сърдечно-съдовата система - отоци, цианоза, задух, болка и др. • Наблюдава за патологични отклонения в нервната система - промяна в съзнанието, парези и парализи, гърчове, изтръпвания, болка, тремор

	<p>и др.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Подпомага медицинския специалист при измерването на артериално кръвно налягане • Подпомага медицинския специалист при измерване честотата на сърдечната дейност
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да разпознава отклонения във функционирането на сърдечно-съдовата система и своевременно да сигнализира медицински специалист • Способен е да разпознава отклонения във функционирането на нервната система и своевременно да сигнализира медицински специалист
Резултат от учене 10.4:	Познава дихателната и храносмилателната система
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Описва органите на дихателната система и физиологията на дишането • Познава различни отклонения в дишането • Описва различни положения на тялото за облекчаване на отклонения в дишането • Описва органите на храносмилателната система и физиологията на храносмилането
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Наблюдава и разпознава отклонения в дишането • Придава необходимото положение на пациента/потребителя в леглото и го освобождава от пристягащи дрехи • Следи за правилното положение на кислородна маска с цел подпомагане на дишането • Подпомага медицинските специалисти при подготовката и провеждане на изследвания на дихателната и храносмилателната система • Участва при осъществяване на предписаната от медицински специалист профилактика на застойните дихателни състояния чрез дихателна гимнастика и инхалации
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да разпознае отклонения от нормата от страна на дихателната система • Способен е да разпознае отклонения от нормата от страна на храносмилателната система

Резултат от учене 10.5:	Познава отделителната, половата и ендокринната система
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Описва органите на отделителната система и техните функции • Познава функцията на бъбреците и образуването на урина • Описва органите на половата система и техните функции • Описва органите на ендокринната система и тяхното функциониране
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Участва в измерването на диуреза • Подпомага медицинския специалист при вземането на урина за изследване • Наблюдава уринаторна торба на катетеризиран пациент/потребител • Обяснява най-честите отклонения от нормата в отделителната, половата и ендокринната система
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да предоставя грижи за отделителната и половата система в съответствие с изискванията
Средства за оценяване:	<p>Средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Тест <p>Средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на практическа задача
Условия за провеждане на оценяването:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Учебен кабинет <p>За средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • База за практическо обучение
Критерии за оценяване:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Владее основни теоретични познания относно анатомията и физиологията на човешкото тяло <p>За средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнява поставената задача, свързана с определяне на структурните и функционални връзки в човешкото тяло • Спазено е времето за изпълнение на задачата и критериите за качество

ЕРУ 11

Наименование на единицата:	Грижи за пациента/потребителя
Ниво по НКР:	3
Ниво по ЕКР:	3
Наименование на професията:	Болногледач
Ниво по НКР:	3
Ниво по ЕКР:	3
Резултат от учене 11.1:	Полага хигиенни грижи за леглото, шкафчето, тялото, личното и постелното бельо на пациента/потребителя
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава видовете болнични легла и особеностите при подреждането им • Изброява предмета на личната хигиена и видовете хигиенни грижи • Описва необходимите пособия за извършване на хигиенни грижи • Посочва положенията на тялото в болничното легло за извършване на хигиенни грижи
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Приготвя необходимите пособия за различните видове хигиенни грижи • Оказва помощ при подреждането на леглото или подрежда леглото на пациент/потребител • Оказва помощ при смяната на бельото или сменя личното и постелно бельо на пациент/потребител • Подрежда и хигиенизира шкафчето на болния • Съдейства на пациент или извършва пълна или частична хигиенна баня, включително къпане на пациент на легло • Извършва сутрешен и вечерен тоалет • Извършва тоалет на половите органи • Извършва предоперативно отстраняване на окосмяването на мястото на оперативното поле • Извършва профилактика на декубитуса и мацерацията

Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да извършва самостоятелно основните хигиенни грижи
Резултат от учене 11.2:	Познава двигателния режим при различните заболявания и състояния
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава изискванията към двигателния режим на пациента/потребителя в зависимост от неговите функционални възможности, заболяване и състояние • Познава изискванията при провеждането на общоукрепващи и закалителни процедури за пациентите/потребителите
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Съобразява двигателната активност на пациента/потребителя според неговите възможности, състояние и заболяване • Подпомага движението на пациента/потребителя, като го поддържа, придържа и поставя в подходящо положение • Подпомага самостоятелното придвижване на пациента/потребителя или такова с помощни средства • Транспортира и/или съпровожда пациента/потребителя • Прилага и следи за спазването на съответния болничен режим на всеки пациент • Спазва правилата за щадящ режим на пациента/потребителя - обръщане в леглото, пасивни движения и т.н. • Спазва правилата за вертикализиране и разхождане на пациента/потребителя • Спазва правилата при провеждане на общоукрепващи и закалителни процедури за пациентите/потребителите
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да следва точно предписанията за двигателния режим на пациента в болнични условия и на потребителя в общността • Участва и оказва помощ при транспортиране и съпровождане на пациента/потребителя
Резултат от учене 11.3:	Познава основни правила и принципи, свързани с храненето
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Разграничава и описва понятията хранителен режим, рационално и лечебно хранене и техните принципи • Дефинира основни хранителни вещества и тяхното значение за функционирането на човешкия организъм • Описва основни, специални и комбинирани видове диети

	<ul style="list-style-type: none"> • Познава видовете диети при различни заболявания и състояния • Описва правилата при хранене на тежко болен • Изброява основни хигиенни изисквания към помещения за съхраняване на хранителните продукти и приготвяне на храната • Описва изискванията към здравословното състояние и личната хигиена на лицата, извършващи дейности, свързани с храненето на пациента/потребителя
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Спазва назначенията на медицинския специалист относно храненето на пациента/потребителя • Участва при получаване, разпределяне, раздаване и съхранение на храната в болнични условия • Участва при осигуряване и приготвяне на храната в домашни условия • Осъществява подготовката за хранене - на трапезарията, на пациента/потребителя, на приборите за хранене и храната • Осъществява хранене на тежко болни, съобразявайки се с предписаната диета • Наблюдава за приетото количество на храна и течности • Наблюдава за поява на хранителни разстройства, инфекции и интоксикации • Следва изискванията за измиване, опаковане, транспортиране, съхранение и приготвяне на хранителните продукти в домашни условия • Прилага основните хигиенни изисквания за помещенията, в които се съхраняват хранителните продукти и приготвя храната • Поддържа лична хигиена и следи за здравословното си състояние
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да приложи и спазва правилата и принципите на хранителния режим, рационалното и лечебното хранене • Способен е да приложи изискванията при съхранение, транспортиране, приготвяне, получаване, разпределяне на храната • Способен е да подготви и извърши хранене на тежко болен
Резултат от учене 11.4:	Извършва наблюдение на отделителните функции
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Описва нормалното и патологичното отделяне - уриниране и дефекация • Назовава основни качества и отклонения на вида и количеството на урина и фекални маси • Познава основните правила при съхраняване и транспорт на материали

	за изследване
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Поставя подлога и уринатор, сменя уринаторна торба, изпразва отворена стома торбичка при стомирани пациенти/потребители • Наблюдава качествени и количествени показатели на отделената урина и екскременти • Наблюдава колостомни, илеостомни и уростомни торбички при стомирани пациенти • Разпознава отклонения в нормата на отделителните функции и информира своевременно медицинските специалисти • Подготвя пациента/потребителя и подпомага медицинския специалист при вземане на материал за изследване • Спазва правилата за съхранение и транспорт на материали за лабораторни изследвания
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е самостоятелно да поставя подлога, уринатор, да сменя уринаторна торба, да изпразва отворени стома торбички и да транспортира според правилата материали за изследване
Резултат от учене 11.5:	Разпознава потребностите от сън, почивка и развлекателни занимания
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава потребностите от сън и почивка на човека в различните възрастови периоди • Познава нарушенията на съня при заболявания • Посочва различни методи за възстановяване на съня • Изброява видове развлекателни занимания за пациенти/потребители според тяхното състояние
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Извършва тоалет преди сън и придава подходящо положение на тялото • Подготвя спалното бельо и осигурява комфортна среда за сън • Осигурява на пациента/потребителя развлечение и занимание - четене, разходка, подходящи игри според състоянието и възрастта му
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да полага грижи с необходимото качество за удовлетворяване на потребностите от сън, почивка и развлекателни занимания в зависимост от възрастта и състоянието на пациента/потребителя • Осигурява подходящи развлекателни занимания според нуждите и възможностите на пациента/потребителя

Резултат от учене 11.6:	Извършва обработка на тялото на починал пациент/потребител
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Дава общо описание на биологичната смърт • Познава ранните и късните трупни изменения • Познава реда за описване и предаване на вещите на починал пациент/потребител • Описва дейностите по обработка на тялото на починал пациент/потребител
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Извършва обработка на тялото на починал пациент/потребител - събличане, сресване, измиване, грижи за очите, долната челюст и крайниците и др. • Спазва правилата за престой и преместване в лечебното заведение на тялото на починал пациент
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да извършва обработка на тялото на починал пациент/потребител
Средства за оценяване:	<p>Средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Тест <p>Средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на практическа задача
Условия за провеждане на оценяването:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Учебен кабинет <p>За средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • База за практическо обучение
Критерии за оценяване:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Владее основните теоретични знания относно хигиенни грижи, двигателна активност, хранене, основни показатели на човешкия организъм, сън, почивка и развлекателни занимания и биологична смърт <p>За средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнява точно и вярно поставената практическа задача, свързана с различни хигиенни тоалети и подреждане на легло, придаване на зададено положение на болния в леглото, хранене, развлекателни занимания, обработка на тялото на починал пациент/потребител. Спазено е времето за изпълнение на задачата и критериите за качествено

изпълнение

ЕРУ 12

Наименование на единицата:	Основни отклонения във функциите на системите в човешкия организъм
Ниво по НКР:	3
Ниво по ЕКР:	3
Наименование на професията:	Болногледач
Ниво по НКР:	3
Ниво по ЕКР:	3
Резултат от учене 12.1:	Познава основни симптоми на най-честите остри хирургични състояния
Знания	<ul style="list-style-type: none">• Разпознава видовете рани• Познава основни симптоми при остри хирургични състояния
Умения	<ul style="list-style-type: none">• Участва в грижите за пациенти с хирургично заболяване в съответствие с назначенията на медицинския специалист• Своевременно информира медицинския специалист за оплакванията на пациента и промяна в състоянието му• Докладва на медицинския специалист за резултатите от дейността си
Компетентности	<ul style="list-style-type: none">• Способен е да осъществява грижи за пациенти след хирургични интервенции, изпълнявайки назначенията на медицински специалист в болнични и извънболнични условия
Резултат от учене 12.2	Познава основни симптоми на най-честите заболявания на вътрешните органи, нервната система и полово предавани болести
Знания	<ul style="list-style-type: none">• Познава основни симптоми при заболявания на дихателната, сърдечно-съдовата, храносмилателната, отделителната, ендокринната система• Познава основни симптоми при заболявания на нервната система

	<ul style="list-style-type: none"> • Посочва основни заболявания на дихателната, сърдечно-съдовата, храносмилателната, отделителната, ендокринната и нервната система • Описва особеностите на захарния диабет и неговите усложнения • Изброява полово предавани болести
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Полага грижи за пациентите според заболяването, възрастта и състоянието и в съответствие с указанията на медицински специалист • Своевременно информира медицинския специалист за оплакванията и промяна в състоянието на пациента
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да полага общи грижи за пациенти със заболявания на вътрешните органи съобразно предписанията на медицински специалист
Резултат от учене 12.3:	Извършва грижи за пациенти/потребители с онкологични заболявания и в терминално състояние
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава основни симптоми на онкологичните заболявания • Назовава спецификата на грижите за пациенти с онкологично заболяване • Познава аспектите на палиативните грижи и спецификата на грижите за пациенти в терминално състояние
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Разпознава основни симптоми на онкологичните заболявания • Извършва нефармакологични дейности за облекчаване на болка • Полага грижи за пациенти/потребители на хормонална терапия, лъчетерапия и химиотерапия • Полага грижи за пациенти в терминално състояние
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да участва в полагане на подходящи грижи за пациенти с онкологични заболявания и пациенти в терминално състояние съобразно изготвен от медицински специалист план за грижи
Резултат от учене 12.4:	Познава основни симптоми на най-честите психични заболявания
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава основни симптоми на често срещани психични разстройства • Описва рискови групи за агресия и автоагресия • Изброява техники за справяне със стрес

Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Полага грижи за психично болен според указанията на медицински специалист • Прилага техники за справяне с агресия и автоагресия • Прилага техники за справяне със стрес
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да полага общи грижи за пациенти с психични разстройства, изпълнявайки инструкциите на медицински специалист в болнични и извънболнични условия
Резултат от учене 12.5:	Полага грижи за лица със специфични потребности
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава основни принципи и правила при оказване на помощ на лица със сензорни нарушения • Познава основни принципи и правила при оказване на помощ на лица с двигателни нарушения
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Полага грижи за лица със сензорни нарушения • Полага грижи за лица с двигателни нарушения
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да полага грижи за лица със специфични потребности съоб-разно предписанията на медицински специалист
Средства за оценяване:	<p>Средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Тест <p>Средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на практическа задача
Условия за провеждане на оценяването:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Учебен кабинет <p>За средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • База за практическо обучение
Критерии за оценяване:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Владее основните теоретични знания, свързани с най-честите хирургични заболявания, заболявания на вътрешни органи, онкологични, инфекциозни и психични заболявания, сензорни и двигателни нарушения и терминални състояния.

	<p>За средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнява точно и вярно поставената практическа задача, като преценява и подбира съответните индивидуални техники за грижи при лица с хирургични заболявания, заболявания на вътрешни органи, онкологични, инфекциозни и психични заболявания, сензорни и двигателни нарушения и терминални състояния • Спазено е времето за изпълнение на задачата и критериите за качествено изпълнение
--	--

ЕРУ 13

Наименование на единицата:	Грижи за болното дете
Ниво по НКР:	3
Ниво по ЕКР:	3
Наименование на професията:	Болногледач
Ниво по НКР:	3
Ниво по ЕКР:	3
Резултат от учене 13.1:	Спазва правилата за изпълнение на общите грижи за болно дете
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава особеностите на детския организъм в различните възрастови периоди на развитие • Описва хигиенните грижи за новороденото и кърмачето • Познава основните правила за хранене, кърмене и захранване на детето след 6-месечна възраст • Познава принципите на рационалното и здравословното хранене на децата в ранна детска и училищна възраст • Познава профилактичните мероприятия в кърмаческа, ранна детска и училищна възраст
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Обяснява основни принципи на рационалното и здравословното хранене при децата • Участва в извършването на профилактични мероприятия

	<ul style="list-style-type: none"> • Разпознава настъпили промени в здравословното състояние на детето и сигнализира своевременно медицински специалист • Изпълнява превантивни действия за предпазване и овладяване на патологични, инфекциозни и механични увреждания на различни органи и системи
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да полага общи грижи за болно дете съобразно предписанията на медицински специалист
Резултат от учене 13.2:	Оказва грижи, съобразени с психическото, физическото, социалното и емоционалното състояние на детето
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Изрежда видове увреждания, хронични заболявания и симптоми на най-честите заболявания в детската възраст • Познава общите грижи при различни заболявания на децата в домашна среда • Описва особеностите при общуване с деца в зависимост от възрастта, психическото и физическото им развитие • Познава хигиенните изисквания за грижа за детето в болнични и домашни условия
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Прилага индивидуален подход при предоставянето на общи грижи според възрастта и състоянието на детето • Извършва дейности за предпазване и овладяване на разстройства на храносмилателната система (хигиена на ръцете, на посудата, на хранителните продукти) • Полага грижи за осигуряване на водния баланс на детето според указанията на медицинския специалист • Полага грижи за двигателното развитие и възстановяване на детето
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Идентифицира на база на наблюдение проявени симптоми и промени в общото състояние на детето и незабавно уведомява медицински специалист • Извършва общи грижи за дете съобразно заболяването и състоянието му и при спазване на предписанията на медицинските специалисти
Средства за оценяване:	<p>Средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Тест <p>Средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на практическа задача

Условия за провеждане на оценяването:	За средство 1: <ul style="list-style-type: none"> • Учебен кабинет За средство 2: <ul style="list-style-type: none"> • База за практическо обучение
Критерии за оценяване:	За средство 1: <ul style="list-style-type: none"> • Владее основните теоретични понятия, свързани с прилагане на индивидуален подход при предоставянето на грижи според възрастта и състоянието на детето За средство 2: <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнява точно и вярно поставената практическа задача по полагане на общи грижи за болно дете • Спазено е времето за изпълнение на задачата и критериите за качествено изпълнение

4. Изисквания към материалната база

Обучението по теория се осъществява в учебни кабинети, а по практика - в учебни кабинети по практика или в структурите на лечебните заведения за болнична и извънболнична помощ и в социални заведения.

4.1. Учебен кабинет по теория

Обучението по теория се извършва в учебни кабинети, оборудвани с необходимата електронна и компютърна техника. Обзавеждането на учебния кабинет по теория включва: работно място за обучаващия и за всеки обучаван (работна маса и стол), учебна дъска, мебели (предимно шкафове за различни цели), екрани и стойки за окачване на табла и учебнотехнически средства, учебни пособия: демонстрационни макети и модели, онагледяващи табла, учебни видеофилми, справочници, закони, наредби и инструкции. Трябва да бъдат осигурени необходимите количества образци от технически документи.

4.2. Обучение в електронна среда от разстояние

Обучението по теория може да се провежда и дистанционно при спазване на изискванията за информационно-техническа осигуреност на учебния процес и на участниците в него (компютърна техника, надеждна интернет връзка, платформа за дистанционно обучение, приложения за видеоконферентна връзка).

4.3. Учебна база за обучение по практика

Практическото обучение се осъществява в учебни кабинети по практика, в лечебни заведения, получили одобрение за обучение на студенти и специализанти по реда на **чл. 90, ал. 1 от Закона за лечебните заведения**, и в общността (домове за стари хора и др.), с които има сключени договори за използване на базата.

Оборудването трябва да включва демонстрационни макети и модели, образци на документи, използвани в практиката - рапортна тетрадка, регистрационен лист (за отразяване на различни показатели: температура, количество урина, дефекация и други показатели), постери, табла, нормативни и административни актове, свързани с дейността

на болногледача, протоколи/наръчници по здравни грижи, наръчници за здравословни и безопасни условия на труд.

4.3.1. За обучителни дейности, свързани с хранене на пациентите, е необходимо базата за практическото обучение да разполага с подвижни масички за сервиране, табли, градуирани съдове, предпазни кърпи, кухненска посуда (чинии, вилици, лъжици, чаши), специализирани съдове за прием на храна и течности.

4.3.2. За обучителни дейности, свързани с общия тоалет и тоалета на очи, уши, нос, устна кухина и гениталии на пациентите, в базата за практическо обучение следва да има налице следните материали:

- санитарна количка, съд за топла вода, чаша за питейна вода, леген, бъбрековидно легенче, подлоги, уринатори, стома торбички - тип отворена торбичка;
- кофа за мръсна вода; торба за събиране на замърсеното бельо;
- табличка със: тривка, гъба, сапун, хавлиени кърпи, пижама;
- лични принадлежности на пациента - четка и паста за зъби, гребен и др.;
- табличка с консумативи за тоалет против декубитус;
- принадлежности за суха баня и тоалет;
- принадлежности за предоперативно отстраняване на окосмяването;
- табличка с инструменти и материали за тоалет на очи, уши, нос, устна кухина и гениталии;
- ножичка и пилочка за нокти;
- дезинфектант за ръце, дезинфектанти за лична хигиена;
- изолационна престилка, маска, ръкавици, калцунни.

4.3.3. За обучителни дейности, свързани с транспортиране и съпровождане за изследване, са необходими: линейка, медицинска носилка, инвалиден стол, стойка за инфузионни вливания, подходящ съд за пренасяне на материалите към лабораторията и др.

4.3.4. За извършване на обичайни ежедневни дейности: медицински шкафове, превързочни материали, болнични легла, антидекубитални дюшеци, медицински легенчета, инвалиден стол, тоалетен стол, подлога, уринатор, термометър, апарат за кръвно налягане, памперси, постелъчно бельо.

4.3.5. За извършване на дейности по оказване на първа помощ са необходими следните материали: мулажи, шини, превързочни материали, апарати за кръвно налягане и др.

4.3.6. За извършване на дейности, свързани с осигуряване на комфорт и хигиена на средата, в която се намира пациентът/потребителят, са необходими следните материали за практическо обучение: кърпи, четки, мопове, кофи, дезинфектанти.

5. Изисквания към обучаващите

Право да преподават по учебните предмети или модули от общата професионална подготовка имат лица с висше образование по съответната специалност.

По учебен предмет или модул от отрасловата професионална подготовка, за който няма съответно професионално направление в **Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления**, приет с Постановление № 125 от 2002 г. на Министерския съвет (ДВ, бр. 64 от 2002 г.), могат да преподават лица без висше образование и без професионална квалификация "учител", ако са придобили

професионална квалификация по съответната специалност при условията и по реда на **Закона за професионалното образование и обучение**.

Право да преподават по учебните предмети или модули по специфичната професионална подготовка имат лица с висше образование по специалности "Медицинска сестра", "Акушерка", "Фелдшер", "Лекарски асистент".

Препоръчително е на всеки три години обучаващите да преминават курс за актуализиране на професионалните знания, умения и компетентности.